

Ideo dicit **Ps.** Gustate et videte quoniam suavis est dominus. Secundo delectat auditum per melodie suavitatem. Sonus quidam melodie surgit ex flatu in vas musicum. flatus est divinitas. Vas musicum est corpus dominicum et ex hac duplici natura divina scilicet et humana surgit tanquam musicus hoc nomen inibus quod spirituales auditum delectat. **Vnde Berni.** Ihesus in ore mel in aure melos et in corde iubilus. Tertio delectat visum per speciei aminitatem. Oculus non delectatur circa colores extremos scilicet album vel nigrum sed circa medium scilicet viridem. Color albus est visus disgregatus et sic est ipsa divinitas ad cuius aspectum oculus cordis non potest assurgere per suam lucis immensitatem. Color niger est humanitas ad cuius aspectum oculus non potest assurgere per nimiam passionem. Ideo christus quoddam temperamentum nobis fecit et nomen ihesus sibi imponi voluit quod est quasi color medius ex albo divinitatis et nigro humanitatis causatus. cum sibi operaret rationem et triusque naturam. Color niger est humanitas eius in passione nimium demigrata. Quarto delectat olfactum per odorem magnitudine. In christo quidem fuerunt tres species aromaticae scilicet balsamum nature divine cinamomum devote anime et mirra carnis mortificatione. **Eccii. xxiii.** Sicut cinamomum et balsamum aromatizans etc. Ex hijs consurgit aromaticus odor scilicet

hoc nomen ihesus quod est conditum balsamo divinitatis pretioso. cinamomo anime devote et mirra carnis mortificatione. **Quinto delectat tactum** per sui molliem et lenitatem. Tactus non delectatur circa dura sed mollia. nec circa rigida sed flexibilia. nec circa aspera sed mansuetata. Olim enim deus erat durus ad inferendam iustitiam. **Sapientia. xi.** Illos tanquam durus rex interrogas condemnasti. Erat rigidus et inflexibilis ad veniam. **Ps.** Reges eos in virga ferrea. Habebat asperitatem per severitatem nimiam. **Job. xx.** Mutatus est mihi in crudeliter. Sed modo christus est unicus per se. **Vixit te deus deus tuus oleo leticie** per confortibus tuis. Et ideo factus est mollis ad misericordiam. flexibilis ad veniam. mitis ad gratiam. **Rogem ergo dominum etc.**

In Epiphania domini sermo primus

Ecce magi ab oriente venerunt in bethleem et cetera. **Mathei secundo.** Christus in hunc mundum venit ut regnum suum recuperaret et dyabolum invasorem ei eceret. **Johannis quarto.** Nunc inditum est mundum: nunc princeps huius mundi eicietur foras. Et ideo milites sue curie ad ipsum venerunt sibi gratias agere. **dicentes Luce secundo.** Gloria in altissimis deo et cetera. Deinde visitaverunt

eum populares et pastores ut ei dominum recognoscerent. Hodie autem visitauerunt eum principes et barones ut sibi fidelitatem facerent et munera offerrent. Ideo dicitur Ecce magi venerunt. Circa istos reges quatuor ponuntur. Primo ipsoꝝ sapientia. dicuntur enim magi a sapientia. Nam grece philosophus hebraice scriba. latine sapiens. perse magus vocatur. Eorum autem sapientia in hoc apparet quod christum sapienter quesierunt ex eo quod habuerunt desiderium ipsum inquirendo. studium in interrogando a mansuetum animus in acquiescendo. Et quia ista habuerunt. Ideo christum inuenire meruerunt. Magnam enim desiderium habuerunt. quia singulis annis super montem victorialem ascendebant et ut stellas a balaam propheta predictam de eis ostenderet exorabant. Sapient. vi. Precupiat eos que concupiscunt ut se illis prior ostendat. Secundo habuerunt studium in interrogando dicentes. Vbi est qui natus est rex iudeorum. Interrogabant a sapientibus et a legis doctoribus. Thobie. x. Consilium semper a sapiente per quem res de re utili et necessaria: non curiosa. Eccl. vii. Ne dicas quid putas cause est quod priora tempora meliora fuerunt quam nunc sunt. Stulta enim est huiusmodi interrogatio. Et interrogauerunt causa inueniendi et addiscendi: non temptandi. Ideo dicitur Math. xxij. In

terrogauit eum vnus legis doctor temptans eum. Tertio habuerunt animum mansuetum in acquiescendo. Triplex enim instructio facta est eis. Vna in celo per stellam. Alia ab homine per prophetam. Tertia a deo per reuelationem diuinam siue internam. Acquiescerunt igitur stelle. eius ducatum sequentes. prophetatum locum natiuitatis querentes. Inspiracioni diuine obediendo. ad herodem non reuertentes. Sed multi sunt qui instructionibus creaturarum non acquiescunt. cum tamen dicat ad Roma. i. Inuisibilia dei a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. et verba dei ostendunt. Pro u. i. Sapientiam atque doctrinam stulti despiciunt et diuinam inspirationem exiguam perit. Thessa. quinto. Spiritum in uobis nolite extinguere.

Secundo ponitur eorum sollicitudo et diligentia. cum dicitur Ab oriente uenerunt iherosolimam. uoluit autem deus primitias gentium potius uocare ab oriente quam ab alia regione ex eo quod regio orientalis erat odiosa et immunda et male dicta. Odiosa quidem ex eo quod etiam habuerat prima preuaricatio. uoluit igitur deus gloriosus ut ubi fuerat principium nostre preuaricationis. ibi periret in gentibus principium nostre iustificationis. Hinc est quod dominus noster ihesus christus in cauce positus habuit dorsum uersum ab oriente ut

sicut hyomisus in libro quarto.
 Vultu ad occidentem vertebat:
 ad significandū q̄ culpam ibi cō
 tractā post d̄: sum posuerat: nec
 ulterius ipsi recordari volebat.
 Secundo erat immūda quia fuit
 prima effusione scilicet abel feda
 ta per funera incenso ydolatrū
 rum maculata. Et ideo voluit d̄
 ut que immunda fuerat effusio
 ne sanguinis: mundaētur p̄ asp
 sione noui fideris. Hinc ē q̄ d̄ns
 ad celum ascendens ad orientem
 ascendit: iuxta illud Ps̄ Qui ascē
 dit super celū celi ad orientem vt
 per sacram ascensionē sui corpōs
 mundaretur infectio aeris. Ter
 tio erat maledicta. q̄a prima ma
 ledictio ibi fuit data quādo dixit
 Gen. ij. Maledicta terra in opere
 tuo. Voluit igitur deus vt vbi or
 tum habuit maledictio: ibi orire
 tur in gentib⁹ prima benedictio.
 Hinc est q̄ licet iudei adorant ad
 occidentē. sarraceni ad meridie:
 christiani tū ad orientē adorant
 ex eo q̄ prima bñdictio gratie ve
 nit ab ipso. Sapie. xvi. Sed p̄ue
 nire solem ad bñdictionem tuaz
 Quarto ponitur aduent⁹ eo
 rū causa motiua. cū dicitur Vidi
 m⁹ stellā eius in oriente. Circa q̄d
 notandū q̄ p̄ quatuor moti sunt
 ad veniendū. Primo p̄ stellaz ap
 parentē videbāt em̄ ipsā differre
 ab alijs in firmamēto quia nō erat in fir
 mamēto cū alijs fixa. nec in ethe
 re cum planetis. s̄ in aere vicina

terre. In motu q̄ fm̄ d̄ama. Quā
 doq; mouebatur ab orientē in oc
 cidentē. quādoq; ab aquilone in
 aust̄. q̄nq; ab orientē in meridi
 em. q̄nq; a meridie in aquilone:
 Sic em̄ fm̄ Crisosto. iacet palesti
 na ēsp̄ctu p̄sidis. In luce. quia lu
 cem suā talis claritas nō poterat
 obumbrare. In illuminacōnis tē
 pore: q̄ non solū nocte sed etiā in
 die lucebat. In illuminacōnis inter
 p̄llacōne: q̄ q̄nq; occultabatur:
 q̄nq; appaēbat cū alie stelle non
 occultarēt nisi per intrinsecus im
 pedimentū. Secūdo moti n̄ fuit ad
 veniendū nisi per angelū imperā
 te m. Augustin⁹ in sermone A q̄
 bus magi audierūt q̄ talis stel
 la pueruz natum significaret. p̄
 fecto ab angelis aliqua monicio
 ne reuelationis. Et subdit. Potu
 erunt illis angeli dicere. Ite aduā
 te eum vbi natus est. a simul in
 dicere qualis quantusq; sit. Ter
 tio moti sunt ad veniendū per
 puerum alloquentem. Nam sicut
 refert Crisostom⁹. Magis super
 montem existentibus. stella ha
 lens formam paruuli pueli in cu
 ius capite erat crux: ad eos descē
 dit eisq; dixit vt in iudeam perge
 rent a natum puerum inuenirēt
 Quarto moti sunt ad veniendū
 per diuinam inspirationem reue
 lantem. Vnde etiā dicit leo papa
 Propter illam stelle sp̄tiem qui
 corporeum incitauit ob tutum ful
 gentior: veritatis radius eorum

corda p̄docuit. **Bern.** Profecto q̄
magos adduxit ipse a instruxit
Qui p̄ stellā foris admonuit ip̄e
in occulto corda edocuit. Isti sunt
quatuor nunciij p̄ quos Christus
nos ad se vocat. s. per predicatōrū
instructionez. Isti sunt angeli dei
p̄ sue gratie oblatōnem. Ista est
stella dei per interiorē amonitiō-
nem. ista est inspiratio dei per sue
passionis memoratiōem. Ista sig-
nantur per puerū dei qui in capite
crucē gerebat. Sed multi sunt ob-
stinati q̄ ad ipsū venire contemnūt
Vnde ait Proverb. p̄. Vocavi a
rennuistis extendi manū. s. in cru-
ce a nō fuit qui aspiceret. Desperi-
stis omne consiliū meum. s. inspi-
rationem meā que vestra vitia
arguebat. **Triplex** est adoratio
s. latrie a hec sola optat deo. Secū-
da p̄p̄dulie a hec debetur soli vir-
gini marie. Tertia dulie a hec optat
omnib⁹ sanctis dei ac. seu eoz
cui libet. **Quarto** ponitur eoz de-
uota opatio. quia p̄cedentes obtu-
lerūt aux. thus a mirram. Et hoc
triplici de causa a racōne. Prima
cāusa spectat ad puerū. In auro
ostenditur regia potestas: q̄ s̄
diti offerunt p̄ tributo. Per th⁹
ostenditur diuina maiestas: q̄ s̄
pertinet ad sacrificiū deuotorum
Per mirrā ostenditur humana
mortalitas que pertinet ad sepul-
tura; mortuoz. Secunda racō spe-
ctat ad matrem. Offeritur aurum
marie p̄pter ei⁹ inopiam subleuā

dā Thus propter stabuli fetore
Et mirram ad tēritudinem pu-
eri cōfortandam. Tercia racō ad
nos spectat. Offerem⁹ enim au cū
vere dilectionis ipsum super omnia
diligendo. Offeremus thus inti-
me deuotionis. Et mirram amare
penitentie a contritionis. Oq̄ fe-
lices isti magi fuerunt quia stelle
huc Christum inuenerunt. ange-
lo duce redierunt in patriam. pa-
cifice vixerunt in crucem Christi
crediderunt. a tandem ad veram
gloriam p̄uenerunt. Ad quam
nos perducere dignetur. Quia c̄.

Sequitur sermo secūd⁹ eiusdē

Magi ab oriente venerunt
Aduentus magorum de-
scribitur quantum ad tria
Primo quantum ad locum cui dicitur.
Ab oriente venerunt. Secūdo
quantum ad ducatum cum dicitur
Vidim⁹ stellaz eius. Tertio qua-
tum ad finem intentū cui dicitur.
Et venim⁹ adorare eū ac. Primo
enī describitur quantum ad locum
cui dicitur. Ab oriente ac. In oriente
quidem ortum habuit peccatū in
iudie. quia cayn cui⁹ deleret offer-
re munera spicas calosas sibi ob-
tulit. Ibi etiam ortum habuit cō-
fusio lingue. Sed isti beati magi
in oriente geniti contrarium in
iudie habuerunt mutuam carita-
tem a dilectionem. quia ipsi con-
corditer a amicablem venerunt

Secundum autem ecclesie representatio
 ne vnus fuit adolescens: alius vir.
 tertius senex. Adolescentes consue-
 uerunt esse temerarij et presump-
 tiosi supbi et ambiciosi. Senes
 iracundi avari et suspiciosi. Sicut
 igitur mixti isti quibus tanta e-
 morum diuersitas sic pacifice vene-
 rit. *Psalmus xi.* Vitulus leo et ouis
 simul morabuntur: et puer puul-
 minabit eos. Per vitulum signat
 adolescens lasciuus. Per leonem
 vir superbum. Per ouem que habet
 anhelum fetidum et paucitatem
 dentium senex intelligitur. Isti con-
 corditer morati fuerunt: et puer pu-
 uulus in amabilius existens eos
 ad se minauit. Secundo contra pec-
 catum auaritie habuerunt liberati-
 tatem. Unde dicitur. Apertis thesau-
 ris suis etc. Non enim aperuerunt eos
 herodidi uiti: sed xpo pauperi: nec
 in uia sed cum ad xpm puenerunt
 quia non sunt aliqua danda propter
 apparentiam sed propter laudem diui-
 nam: nec de uicilijs pretiosa
 quia thesauros. Tertio contra con-
 fusionem lingue habuerunt lingue
 uniformitatem. Non enim linguas
 uariauerunt sed vnica concordia lin-
 gua dixerunt. Venimus adorare eum.
 Et cum multa impedimenta re-
 hicta eis occurrerent ne ipsi que-
 rent vel adorarent. scilicet difficultas iti-
 neris. amissio fidei. timor regis.
 uilitas nascentis. paupertas. et pe-
 nuria matris. Secundo descri-
 bitur aduentus magorum quan-

am ad ducatum. cum dicitur Vi-
 dimus stellam eius. Voluit autem
 dominus natiuitatem suam potius
 per stellam quam per aliam creaturam
 reuelare. Et hoc triplici ratione.
 Primo ut incarnationis misterium
 ostenderet. Stella enim est corpus
 celeste a luce solis irradiatum. Lux
 solis est diuinitas que tunc corpus
 christi irradiauit quando se car-
 ni uniuert. Et quando solem in se
 respicere non possumus uiam
 etiam lucem in sidere. in nube et in
 monte. Lux igitur diuinitatis cor-
 pori se uniuertens a nobis uidetur tan-
 quam in sidere. Apocalypsis uicesimo se-
 cundo. Ego radix dauid et stella
 candida et matutina. Tanquam in nu-
 be. *Psalmus decimonono.* Ascendet do-
 minus super nubem leuem id est su-
 per carnem a peccati pondere imu-
 nem. Tanquam in monte. *Psalmus xi.*
 Erit in nouissimis diebus proptus
 mons domus domini. Secunda ra-
 tio est ut lingua celi daret sibi te-
 stimonium. Est enim quadruplex
 lingua scilicet diuina. angelica.
 humana. et celestis. Locuta ergo
 fuit lingua diuina. *Psalmista.*
 Filius meus es tu. ego hodie ge-
 nuite. Lingua autem angelica cum
 dixit *Luce secundo.* Natus est ho-
 die hodie saluator. Lingua huma-
 na dicens *Psalmus octauo.* Ecce uir-
 go concipiet et pariet filium. Non
 testabat nisi ut loqueretur lingua
 celestis que quidem hodie locuta
 fuit. Unde dicit beatus Augustinus

Thus prope...
 t miram ad...
 ti coram...
 os spectat...
 re dilectio...
 hendo. O...
 re uonoms...
 emente a...
 as isti mag...
 ue Chylum...
 o ducet red...
 fice uicent...
 rebuerunt...
 lo nam p...
 os perduc...
 Sequitur...
 Magi ab...
 Aduentus...
 scribitur...
 imo quan...
 Ab ostent...
 uantum ad...
 idim? St...
 m ad finem...
 uenim? ad...
 de scribit...
 dicitur. Ab...
 uiam coram...
 die. quia...
 munera sp...
 it. Ibi etiam...
 io linguis...
 oriente gem...
 ie habuerunt...
 a dilectio...
 dicitur. am...

Quid erat illa stella nisi miracula
 lingua celi que narrat gloria dei.
 Tertia ratio est ut magos per sen-
 sibilia ad divina manuduceret.
 Nam secundum hypomysium triplex est or-
 do ascendendi in deum. scilicet per sensibi-
 lium manuductionem per intellectualem
 operationem et per immediatam
 unionem. Magi igitur primo ubi sunt
 sensibilia stella de intellectuali et spi-
 rituali prophetia. tandem immediata
 christi presentia. Tertio describitur eor-
 um aduentus quantum ad fines in-
 tentum. cum dicitur. Et venimus ad o-
 rare eum. Adorauerunt ipsum corde
 quod veram de ipso fide habuerunt.
 Ore quia ipsum regem et deum homi-
 nem confessi sunt. Corpore quia ante
 ipsum se prostraverunt. Et opere quia
 pretiosa munera sibi obtulerunt.

Sequitur sermo tertius eiusdem.

Ubi est qui natus est rex iude-
 orum. ubi supra. Qui rex ali-
 qua multum diligit: per di-
 tam vel omnino non habitam solli-
 cite eam querit. Unde quod regem na-
 tum magi multum amabant. ideo
 tam sollicite requirebant. Certum
 est enim quod illi qui christum non querunt
 eum non diligunt. Circa verbum pre-
 missum duo sunt attendenda. scilicet saluato-
 ris perfecta descriptio cum dicitur. rex
 iudeorum. qui natus est. Secundum est
 sollicita requisitio. cum dicitur. ubi
 est. Circa primum nota quod magi tam-
 quam sapientes describunt christum qui a-

tum ad dignitatem humilitatem
 secundum naturam humanam. cum dicitur
 natus est. Et quantum ad eius regi-
 am dignitatem secundum naturam diu-
 nam. cum addunt. rex iudeorum. Sed
 quia de eius natiuitate satis in na-
 tali dictum est. nunc videamus de eius
 regiam dignitatem. Ipse est de quo dicitur
 in Apocalypsa. quod habebat in femo-
 re suo scriptum. Rex regum et dominus
 dominantium. quod etiam secundum hominem
 ostendit te verum. Nos igitur quod
 christus fuit rex propter excellentiam
 dignitatis. propter altitudinem po-
 testatis. propter profundum luci-
 dissimam veritatis. propter affluen-
 tiam bonitatis. Dico quod christus rex fu-
 it propter excellentiam dignitatis. Ta-
 te enim secundum naturam hominis digni-
 tatis existit quod omnem creaturam pre-
 cessit ita quod dominus omnis creatu-
 re factus sit. iuxta illud psalmi. Ego pri-
 mus genui ponam illi: excelsus pre re-
 gibus terre. Sicut enim reges terre di-
 cantur homines: siue celestes virtu-
 tes. christus omnibus maior est. Un-
 de generaliter dicitur in psalmi. Adora-
 bunt eum omnes reges terre: om-
 nes gentes seruiet ei. Secundo fuit
 rex propter altitudinem potestatis. Nam
 summe potestatis fuit. quod omnem po-
 testatem prius accepit et potuit esse quod
 voluit. Unde ei dicitur in bestia. Domine
 rex omnipotens: in dictione tua cuncta
 sunt posita: et non est qui possit resistere vo-
 luntati tue. Deus unus fortis. Unde
 dicitur in psalmi. Non est similis tibi in diis domine
 Et sequitur. Quis non timebit te o rex

gentiū. p̄s. Regnū tuū. regnū
 omnū seculorū: a dominacō tua
 in omni generacōne a generacō
 nem. Tercio fuit rex p̄pter p̄fun
 dum lucidissime veritatis. Nichil
 em̄ est q̄d nesciat cū summa; sa
 pientia habeat. Et non solū; pre
 terita a presētia sed omnia futūā
 cognoscit. Vnde de eo dicit i ysa.
 xliii. Legifer noster. domin⁹ n̄.
 iudex noster. rex n̄. Ipse salua
 bit nos. Constat q̄ ad legistato
 rem a ad iudicē a ad regē ptinet
 eē sapientē. Ergo si hec tria simul
 in xp̄o fuerūt q̄ rex fuit: sapientis
 sim⁹ igitur fuit. Vnde dicitur de
 eo ysa. v. Regnabit rex a sapiēs
 erit: a fatiet iudicium in terra. Si
 igitur beata sit terra cuius rex no
 bilis a sapiēs est. q̄ nobilis illa
 patria est cui⁹ rex nobil a sapiēs
 tissim⁹ est. Vñ dicit. i. Reg. x. Bñ
 serui tui qui stant corā te semp a
 audiūt sapientia tua; Quarto
 fuit rex p̄pter affluentia bonitatis
 n̄ tanta ei⁹ affluentia ē q̄ quicq̄d
 sum⁹ quicq̄d possum⁹: quicquid
 habem⁹ de ei⁹ bonitate possidem⁹
 Ideo p̄s ait sic. Exaltabo te deus
 me⁹ rex: bñdicā nomini tuo in se
 culū seculi. Et sequit. Apis tu ma
 num tuā: a imple om̄e añal be
 nedictione. Cōcludē ex oib⁹ sup̄
 dictis. Si rex n̄ ē nobilissim⁹ nul
 la rusticitate fedat. Igitur ē reue
 rend⁹. Si rex n̄ ē potentissimus:
 nullo timore cautē. Igitur metu
 end⁹ ē. Si rex n̄ ē sapientissim⁹:

nullo errore decipitur. Igitur est in
 oib⁹ audiend⁹. Si igitur rex n̄ ē
 clemētissim⁹: nullo furore ire sue
 subuertitur. Igitur ē sup̄ om̄a di
 ligend⁹. Et cū sit tantus a taz pi⁹
 a tam bon⁹ in omnib⁹ em̄ necessi
 tatib⁹ est inuocand⁹. iuxta illud
 Hester. x. Et nūc dñe rex abrahā
 miserere populi tui: q̄ volūt nos
 inimici n̄i p̄dere. Tante enim cle
 mentie est rex n̄ q̄ si videat nos
 angelorū subsidio destitutos. san
 ctorū suffragio expoliatos a inimic
 corū mortū destinatos nō potest se
 otinere si pie fuerit exoratus. Vñ
 dicebat ei hester. Dñe mi rex sol⁹
 n̄ es. adiuua me solitariā: cui p̄
 ter te non est auxiliū. Et sequitur
 statim. quō ipsa a omnis popul⁹
 diuino auxilio sit liberata. Dicit
 igitur magi rex iudeorū q̄ nat⁹ est
 vbi ē. Nō querūt si nat⁹ est q̄ de
 hoc certi erāt. nec querūt si rex ē. q̄
 hoc stella teste sciebāt. s̄ querūt
 vbi est. quia hoc ignorabant. —

In purificatione Marie
 // Sermo primus.

Dost q̄ cōpleti sūt dies
 purgacōnis marie. c.
 Luce. ii. Preceptū eāt
 Leui. xij. q̄ mulier pa
 riens masculū. xl. die. paries vero
 feminam octuagesimo die ad tē
 plum cū puero a puella iret. Pre
 ceptū etiā fuit Exod. decimoterco
 q̄ primogenita leuitice stirpis d̄